

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

LÄHETE

VM 29/071/2002

3.5.2002

Eduskunta
Suuri valiokunta

**ASIA: EU:N LAAJENTUMISEN BUDJETTIVAIKUTUKSET: ALUSTAVA
KOKONAISARVIO EU:N TALOUSARVION NYKYISISTÄ JA UUSISTA
RAHOITUSKEHYKSISTÄ SEKÄ EU:N JA SUOMEN VÄLISTEN RAHAVIRTOJEN
KEHITYKSESTÄ VUOTEEN 2013 ASTI**

Valtiovarainministeriö lähettää tiedoksi eduskunnalle selvitysasiana perustuslain 97 §:n mukaisesti EU:n laajentumisen budjettivaikutuksia koskevan muistion. Muistiossa käsitellään erityisesti uusien rahoituskehysten valmistelun vaikutuksia sekä laajentuvan unionin että Suomen näkökulmasta. Muistio merkittiin tiedoksi EU:n ministerivaliokunnassa 03.05.2002.

Ministeri

Suvi-Anne Siimes

Budjettineuvos

Rauno Lämsä

ALUSTAVA KOKONAISARVIO EU:N TALOUSARVION NYKYISISTÄ JA UUSISTA RAHOITUSKEHYKSISTÄ SEKÄ EU:N JA SUOMEN VÄLISTEN RAHAVIRTOJEN KEHITYKSESTÄ VUOTEEN 2013 ASTI

Yhteenveto

EU:n laajentumisen budjettivaikutuksista on vuoden 2002 alussa käytettävissä olevien tietojen perusteella laadittu aiempaa yksityiskohtaisempi arvio, johon sisältyy kuitenkin edelleen epävarmuustekijöitä. Tämä perustuu oletuksiin EU:n rahoituskehyksistä ja niiden toteutumisesta. Laajentumisen jälkeistä tilannetta on perusteltua arvioida sekä keskipitkällä (vuosi 2006) että pitkällä aikavälillä (2013), koska täysimääräiset budjettivaikutukset realisoituvat vasta EU:n tulevalla rahoituskaudella vuoden 2006 jälkeen.

Vuoden 2006 tilannetta pystytään arvioimaan suhteellisen luotettavasti nykyisin voimassa olevien rahoituspäätösten pohjalta. Arvioiden mukaan laajentuminen kasvattaa EU:n menoja 15-18 mrd. eurolla vuonna 2006 suhteessa laajentumista edeltävään vuoteen 2003. Suomen nettoasema heikentyy tällöin 110-260 milj. eurolla laajentumista edeltäneeseen tilanteeseen nähden. Komission 30.1.2002 esittämien linjausten mukainen nettoaseman heikentyminen olisi noin 200 milj. euroa vuoteen 2003 verrattuna.

Vuotta 2013 koskevat arviot ovat edellistä epävarmemmalla pohjalla. Arvioiden mukaan laajentuminen kasvattaa EU:n budjettia 33-48 mrd. eurolla vuonna 2013 verrattuna laajentumista edeltävään vuoteen 2003. Suomen nettomaksu vuonna 2013 nousisi suuntaa antavien laskelmien mukaisesti noin 600-850 milj. euroon, mikä vastaisi 0,3-0,4 % Suomen BKT:sta. Nettomaksut voisivat kuitenkin huonoimmassa tapauksessa nousta selvästi yli 1 000 milj. euron.

Uusien jäsenmaiden osuus EU:n menoista olisi arvioiden mukaan noin 15 % vuonna 2006 ja noin 30 % vuonna 2013.

Laskelmat osoittavat, että Suomen EU-budjettiasema määräytyy useiden, keskenään riippuvuussuhteissa olevien tekijöiden perusteella. Pelkästään EU-budjetin koko on yhtä ratkaiseva Suomen nettoaseman kannalta kuin Suomen EU-rahoitusosuus, rakennerahastotulot tai maataloustulot.

Laajentumisen budjettivaikutusten suuruutta arvioitaessa on tarpeen muistaa, että ne muodostavat vain yhden osan EU:n laajentumisen taloudellisista vaikutuksista. Laajentumis- ja integroitumisprosessiin liittyvät kokonaistaloudelliset vaikutukset unionille ja Suomelle sekä etenkin hakijamaille ovat huomattavasti suoria budjettivaikutuksia suurempia ja useimpien tutkimuksien mukaan pääosin myönteisiä.

1. Johdanto

EU:n laajentumisen budjettivaikutuksiin liittyen valtiovarainministeriö on aiemmin julkaissut EU-ministerivaliokunnan 1.12.2000 tiedoksi saaman alustavan selvityksen EU:n laajentumisen budjettivaikutuksista¹. Laajentumista koskevat muuttujat ovat tämän jälkeen täsmentyneet mm. komission 30.1.2002 antamien rahoitusesityksien myötä ja myös hakijamaiden² taloudellisesta tilanteesta on saatu aiempaa yksityiskohtaisempaa tietoa. Erityisesti vuoden 2001 aikana on lisäksi julkaistu runsaasti laajentumisen budjettivaikutuksia arvioivia tutkimuksia ja selvityksiä, joita ovat laatineet sekä kotimaiset että ulkomaiset tutkimuslaitokset ja julkishallinnolliset tahot. Tätä tietoaainestoa on hyödynnetty tämän muistion laadinnassa.

Tässä muistiossa päivitetään 1.12.2000 annetun selvityksen numeeriset arviot laajentumisen budjettivaikutuksista ja esitetään myös Suomen maksuasemaa koskevia laskelmia. Muistion tavoitteena on antaa taustatietoja mm. ajankohtaisia laajentumisneuvotteluja silmällä pitäen, mutta se ei sisällä mitään esityksiä kannanotoiksi. Muistiossa esitellään ainoastaan laskelmien tulokset ja käytetyt oletukset, laajentumisen budjettivaikutusten ja niihin vaikuttavien tekijöiden yleisemmän arvioinnin osalta viitataan em. 1.12.2000 muistiossa esitettyihin näkökantoihin, jotka pätevät edelleen.

Tässä yhteydessä ei käsitellä laajentumisen kokonaistaloudellisia vaikutuksia, joita on selvitetty mm. valtiovarainministeriön 2.2.2001 julkaisemassa työryhmämuistiossa³. Laajentumisen budjettivaikutusten suuruutta arvioitaessa on tarpeen muistaa, että ne muodostavat vain yhden osan EU:n laajentumisen taloudellisista vaikutuksista. Laajentumis- ja integroitumisprosessiin liittyvät kokonaistaloudelliset vaikutukset unionille ja Suomelle sekä etenkin hakijamaille ovat huomattavasti suoria budjettivaikutuksia suurempia ja useimpien tutkimuksien mukaan pääosin myönteisiä. Taloudellisia vaikutuksia koskevat arviot päivitetään erikseen.

EU:n laajentumisen budjettivaikutuksien arvioinnin kannalta olennaisimmat avoimet kysymykset voidaan tiivistää seuraavasti:

- *kuinka paljon EU:n budjetista suunnataan rahoitusta uusiin jäsenmaihiin näiden liittymisen jälkeen?*
- *miten tämä heijastuu EU:n eri politiikkalohkojen sisältöön ja muutostarpeisiin sekä unionin budjetista nykyisille jäsenmaille maksettavan rahoituksen määrään?*
- *miten tämä vaikuttaa Suomen EU:lle maksamien maksujen sekä EU:lta saatavien tulojen määrään? Mikä on nettomääräinen yhteisvaikutus suhteessa laajentumista edeltävään tilanteeseen?*

EU:n laajentuminen tulee kaikella todennäköisyydellä tapahtumaan vaiheittain ja liittymisten yhteydessä tullaan lisäksi soveltamaan erilaisia siirtymäaikoja. Laajentumisen kokonaisvaikutukset EU:n budjettiin tulevat siten kasvamaan asteittain. Tässä selvityksessä käytetään helmikuussa 2002 käytettävissä olevien tietojen pohjalta laadittua lähtökohta-asetelmaa, joka sisältää seuraavat oletukset:

¹ "EU:n laajentumisen budjettivaikutukset; alustava selvitys", <http://www.vn.fi/vm/talousjaraha/index.html>

² Puola, Tšekki, Unkari, Slovenia, Viro, Kypros, Slovakia, Latvia, Liettua, Malta, Bulgaria ja Romania

³ "EU:n itälaajentumisen taloudellisia näkökohtia", <http://www.vn.fi/vm/talousjaraha/index.html>

- 10 edistyneintä hakijamaata liittyisi unioniin vuoden 2004 alusta siirtymäkausineen
- Romania ja Bulgaria liittyisivät unioniin vasta vuoden 2006 jälkeen, mutta ennen vuotta 2013 siirtymäkausineen
- vuoteen 2013 mennessä unionissa olisi siten 27 jäsenmaata
- EU:n budjetin menopuolen perusrakenne ja jako eri politiikkalohkoihin säilyisi pääpiirteissään ennallaan vuoden 2006 jälkeenkin (maatalous, alue- ja rakennepolitiikka jne.)
- Hakijamaat tulisivat vaiheittain maatalouden suorien tukien piiriin ja nykyisin voimassa oleva rajoite rakennerahastojen osalta säilyisi edelleen (rakennerahastosiirrot eivät saa vuositason ylittää 4 prosenttia maan bruttokansantuotteesta)
- 1,24 % EU-maiden BKT:sta säilyisi EU:n ns. omien varojen⁴ ylärajana. (Yläraja, joka aikaisemmin oli 1,27 % EU:n yhteenlasketusta bruttokansantulosta, muutettiin neuvoston päätöksen 2000/597/EY perusteella 1,24 %:ksi. Muutos johtuu kansantalouden tilinpitojärjestelmän uudistamisesta ja merkitsee omien varojen enimmäismäärän pysymistä euromääräisesti ennallaan.)

Em. oletuksien lisäksi laskelmien pohjaksi on otettu EU:n komission käyttämä ennuste, jonka mukaan nykyisten jäsenmaiden (EU15) BKT:n keskimääräinen kasvu olisi 2,5 % vuodessa ja hakijamaiden BKT:n kasvu 4,0 % vuodessa. Vaadittavien oletuksien suuren määrän johdosta ei voida pitää kovinkaan todennäköisenä, että todellinen kehitys vastaisi täysin em. skenaariota etenkin BKT:n kasvuoletuksien osalta. Tämän muistion tavoitteena on kuitenkin vain esittää arvio niistä kokoluokista, joissa muistion alussa esitettyjen kysymysten yhteydessä liikutaan. Yksittäisiin tekijöihin liittyvät epävarmuustekijät eivät siten aseta koko arvion tekemisen mielekkyyttä kyseenalaiseksi.

EU:n laajentumisen budjettivaikutuksen asteittaisen kehityksen johdosta tässä vaiheessa on pidetty tarpeellisenä esittää arviot sekä keskipitkän että pitkän aikavälin vaikutuksista. Keskipitkän aikavälin vaikutuksia kuvaa arvio tilanteesta vuonna 2006, joka on nykyisin voimassa olevan rahoituskauden viimeinen vuosi. Unionissa oletetaan tällöin olevan 10 uutta jäsenmaata. Pitkän aikavälin vaikutuksia kuvaava tilanne on ajoitettu vuoteen 2013, joka on todennäköisesti seuraavan rahoituskauden viimeinen vuosi ja jolloin myös Romanian ja Bulgarian oletetaan kuuluvan unioniin.

Sekä vuoden 2006 että vuoden 2013 arvioista esitetään kaksi vaihtoehtoa: "alhainen" ja "korkea". Nämä kuvaavat ennen kaikkea yleistä budjettilinjausta ja siihen suhteutettuja oletuksia. Alhaisen arvion mukaiset luvut edustavat yleispiirteiltään nykyisen kurinalaisen budjettipolitiikan mukaista arvioita ja korkean arvion luvut vastaavasti linjausta, jonka mukaan EU:n menot saisivat laajentumisen johdosta kasvaa selvästi esim. BKT:n kasvua nopeammin. Todellisuudessa eri vaihtoehtoja ei kuitenkaan voida jaotella näin yksiselitteisesti, vaan kyseessä on aina monien eri tekijöiden summa.

Vuosien 2006 ja 2013 tilanteesta esitettyjä arvioita verrataan vuoteen 2003, joka on valituilla oletuksilla viimeinen laajentumista edeltävä vuosi. Tämä on perusteltua mm. siksi, että vuonna 2002 voimaan tuleva uusi omien varojen päätös muuttaa eri maiden rahoitusasemaa laajentumisesta riippumatta. Vertailut laajentumisen jälkeisen tilanteen ja esim. vuosina 2000 tai 2001 välillä vallinneen tilanteen välillä olisivat siten harhaanjohtavia, koska huomattava osa esimerkiksi

⁴ Jäsenmaiden suorittamat maksut EU:n talousarvioon jakautuvat ns. perinteisiin omiin varoihin (joita ovat mm. erikseen määritellyt tullimaksut), arvonlisäveroon perustuvaan maksuun sekä bruttokansantulon perusteella laskettavaan maksusuuteen.

Suomen nettoasemassa vuosina 2000-2003 tapahtuvaksi ennustetusta muutoksesta johtuu laajentumisesta riippumattomista syistä.

Vuoden 2003 tilanteesta joudutaan myös muodostamaan puutteellisiin tietoihin perustuvat oletukset. EU-budjetin koko on kuitenkin arvioitavissa suhteellisen luotettavasti vuoden 2002 budjetin kokoon sekä vuoden 2003 voimassa olevaan rahoituskehykseen pohjautuen. Suomen maksuosuus sekä Suomeen vuonna 2003 saatava EU-rahoitus on arvioitu viimeksi vuoden 2002 alussa tapahtuneen kansallisen kehysvalmistelun yhteydessä.

Osana päivitystä kaikki luvut esitetään nyt vuoden 2002 hinnoissa, kun aiemmin käytettiin vuonna 1999 laadittujen rahoituskehysten mukaista vuoden 1999 hintatasoa. Tämän johdosta mm. rahoituskehyksiä koskevat luvut ovat kokonaistasolla 7,5 % aiempaa suuremmat.

2. Laajentumisen vaikutukset EU-budjettiin vuoteen 2006 mennessä

Laajentumiseen osoitettavat varat rahoituskaudella 2000-2006 on jo budjetoitu Berliinin Eurooppa-neuvostossa 1999 sovittujen Agenda 2000 -päästösten mukaisesti. Nämä kehykset, jotka esitetään taulukossa 1, määrittelevät EU:n laajentumiseen käytettävissä olevat varat vuoden 2006 loppuun asti.

<i>Mrd. euroa, 2002 hinnat</i>	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2000-2006 yhteensä
1. Maatalous	43,4	45,4	46,6	46,4	45,4	44,5	44,2	316,0
1a Maatalous	38,9	40,8	42,0	41,8	40,8	39,9	39,6	283,7
1b Maaseudun kehittäminen	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6	32,2
2. Alue- ja rakennepolitiikka	35,1	34,5	33,8	33,2	32,4	32,4	32,0	233,5
Rakennerahastot	32,3	31,6	31,0	30,3	29,7	29,7	29,2	213,8
Koheesiorahasto	2,9	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	19,7
3. Sisäiset politiikat	6,3	6,4	6,6	6,7	6,8	6,9	7,0	46,7
4. Ulkoiset toimet	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	34,2
5. Hallinto	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	37,1
6. Varaukset	0,9	0,9	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	4,2
7. Liittymistä edeltävä tuki	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	23,3
SAPARD (Maatalous)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	3,9
ISPA (alue- ja rak.pol.)	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	7,8
Phare (hakijamaat)	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	11,6
8. Uusien jäsenmaiden tuki			6,9	9,6	12,4	15,1	17,9	61,9
Maatalous			1,7	2,2	2,6	3,1	3,6	13,2
Alue- ja rakennepolitiikka			4,0	6,2	8,4	10,7	12,9	42,2
Sisäiset politiikat			0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	4,2
Hallinto			0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	2,3
Maksusitoumusmäärärahat yhteensä	99,0	100,5	108,0	110,0	111,1	113,3	115,5	757,4

Taulukko 1. Kauden 2000-2006 voimassa olevat rahoituskehykset

Liittymistä valmisteleviin tukiin sovittiin varattavaksi hieman yli 23 mrd. euroa kaudella 2000-2006 ja liittymisen jälkeiseen tukeen yhteensä korkeintaan 62 mrd. euroa vuosina 2002-2006 vuoden 2002 hinnoin laskettuna. EU:n itälaajentumisen arvioitiin siten maksavan vuoteen 2006 mennessä yhteensä maksimissaan n. 85 mrd. euroa. Liittymistä valmisteleviin tukiin on varattu kauden 2000-06 jokaiselle vuodelle kiinteä 3,3 miljardin euron rahoituskehys. Laajentumisen jälkeistä tukea varten tehdyt varaukset kasvavat sen sijaan nopeasti: vuodelle 2002 tehty varaus oli 6,9 mrd. euroa ja vuodelle 2006 tehty varaus jo 17,9 mrd. euroa. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä huomioida laajentumisen viivästyminen vuodesta 2002, minkä johdosta vuosille 2002 ja 2003 tehdyt varaukset uusien jäsenmaiden tukeen (yht. 16,5 mrd euroa) jäävät käyttämättä. Tukimääriä tarkasteltaessa on otettava huomioon, että liittymistä valmisteleva tuki ei ole täysin verrannollinen jäsenyystilanteeseen.

Taulukossa 2 on esitetty päivitetty arvio laajentumisen budjettivaikutuksista keskipitkällä aikavälillä. Vertailuvuosien 2003 ja 2006 rahoitusmäärien arviointi perustuu johdantokappaleessa esitettyihin yleisiin lähtökohtiin, voimassa oleviin rahoituskehyksiin sekä liitteessä esitettyihin yksityiskohtaisiin oletuksiin, joissa on huomioitu myös komission 30.1.2002 antamat laajentumisen rahoitusesitykset.

2002 hinnat, mrd. euroa	2003 budjetti-ennuste	Arvio menoista v. 2006 - EU 25	
		alhainen	korkea
1. Maatalous (EU 15)	44,8	42,0	44,2
Maatalous	40,2	37,4	39,6
Maaseudun kehittäminen	4,6	4,6	4,6
2. Alue- ja rakennepolitiikka (EU 15)	33,2	32,0	32,0
Rakennerahastot	30,3	29,2	29,2
Koheesiorahasto	2,9	2,8	2,8
3. Sisäiset politiikat (EU 15)	6,7	6,8	7,0
4. Ulkoiset toimet	4,8	4,7	4,9
5. Hallinto (EU 15)	5,3	5,5	5,6
6. Varaukset	0,4	0,4	0,4
7. Liittymistä edeltävä tuki	3,3	1,1	3,3
SAPARD (Maatalous)	0,6	0,2	0,6
ISPA (alue- ja rakennepolitiikka)	1,1	0,4	1,1
Phare (hakijamaiden osuus)	1,7	0,6	1,7
8. Uusien jäsenmaiden tuki		15,0	17,9
Maatalous		3,4	3,6
Alue- ja rakennepolitiikka		10,2	12,9
Sisäiset politiikat		0,9	0,9
Hallinto		0,5	0,5
Maksusitoumusmäärärahat yhteensä	98,5	107	115
Muutos 2003-2006, mrd. euroa		+9	+17
Muutos, %		+9 %	+17 %
EU15-maiden maksuosuus	100 %	95,5 %	95,5 %
uusien maiden maksuosuus	0 %	4,5 %	4,5 %
EU15-maiden EU-maksut, mrd. euroa	98,5	102,6	110,2
uusien maiden EU-maksut, mrd. euroa	0,0	4,9	5,2
Uusien maiden nettoasema, mrd. euroa		+10,1	+12,6

Taulukko 2. Arvio laajentumisen keskipitkän aikavälin budjettivaikutuksista (vuosi 2006)

Taulukosta 2 nähdään, että EU:n laajentumisesta EU:n budjettiin aiheutuvat kustannukset ovat vuonna 2006 noin 15-18 mrd. euroa (otsake 8 - uusien jäsenmaiden tuki). Uusien jäsenmaiden osuus EU:n menoista olisi tällöin noin 15 % kokoluokassa. Laskelmassa uusien jäsenmaiden oletetaan osallistuvan täysimääräisesti EU:n omien varojen järjestelmään, jolloin niiden maksuosuus olisi BKT-arvioiden pohjalta laskettuna n. 4,5 % kokonaismenoista. Uusiin jäsenmaihiin kohdistuva rahoituksen nettomääräinen siirto olisi tällöin 10-12½ mrd. euron kokoluokassa vuonna 2006. Tämä vastaisi 2½-3 prosenttia näiden maiden yhteenlasketusta bruttokansantuotteesta. Mikäli uudet jäsenmaat saavat maksuosuuteensa helpotuksia vuonna 2006, kasvaa nettomääräinen siirto näihin maihin vastaavasti.

Laskelmassa on syytä huomioida, että vuoden 2003 vertailukohdan muodostaviin lukuihin sisältyy useita EU:n laajentumiseen kytkeytyviä eriä (liittymistä valmisteleva tuki, pieni osa hallintomenoista sekä ulkoisten toimien menoista). Mikäli nämä halutaan sisällyttää laajentumisen kokonaiskustannuksiin, tulee laajentumisesta aiheutuviin 15-18 mrd. euron budjettimenoihin lisätä yhteensä 1,1-3,3 mrd. euroa.

Tarkasteltaessa budjetin loppusummaa (107-115 mrd. euroa) merkillepantavaa on, että erot eri vaihtoehtojen välillä ovat suhteellisen pienet. Alhaisen ja korkean vaihtoehtojen välinen ero on alle 10 %, mikä on seurausta ennen kaikkea oletuksesta, jonka mukaan laajentumisen rahoituksen yleiset puitteet määrittelevistä rahoituskehyksistä pidettäisiin kiinni myös vuonna 2006. Mikäli tästä periaatteesta luovuttaisiin, kasvaisi eri vaihtoehtojen vaihteluväli huomattavasti. Nykytietojen perusteella arvioitaessa tätä voidaan kuitenkin pitää varsin epätodennäköisenä.

EU:n menojen yläraja vuosina 2000-2006 on 1,24 % EU-maiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta. Tämä uusi menokatto perustuu 29.9.2000 tehdyn neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom aiheuttamaan mukautukseen omien varojen ja maksusitoumusmäärärahojen enimmäismääriin. Siirryttäessä käyttämään bruttokansantulon laskennassa Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmää 1995 (EKT-95) bruttokansantulopohja on noin 2 % suurempi kuin edellisen omien varojen päätöksen mukaisesti EKT:n toisen laitoksen (EKT-79) mukaan laskettu bruttokansantulo. Mukautus tehdään, ettei todellinen enimmäismäärä nousisi uuden laskentamenettelyn seurauksena. Omien varojen enimmäismäärä laskee mukautuksen seurauksena 1,27 %:sta 1,24 %:in ja maksusitoumusmäärärahojen enimmäismäärä 1,335 %:sta 1,31 %:in jäsenmaiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta. Tämän menokaton poliittinen merkitys on niin huomattava, että varsin yleisesti oletetaan sen säilyvän voimassa myös vuoden 2006 jälkeen. Vuonna 2006 tämän menokaton arvioidaan merkitsevän noin 132 mrd. euron suuruista ylärajaa EU:n budjetille, kun huomioidaan myös 10 uuden jäsenmaan tuottama BKT:n lisäys. Mikäli talouskasvu erityisesti nykyisissä jäsenmaissa kuitenkin jää oletettua 2,5 % tasoa alhaisemmaksi, asettuu myös menokatto tätä alhaisemmalle tasolle. Nykyisten tietojen valossa näyttää kuitenkin siltä, että menokaton ylittämiseen ei kohdistuisi paineita vielä vuonna 2006. Vuoteen 2013 edetessä myös tämä tilanne saattaa kuitenkin muuttua.

3. Laajentumisen vaikutukset EU-budjettiin vuoteen 2013 mennessä

Vuotta 2013 koskevan budjettiarvion laatiminen poikkeaa merkittävästi vuoden 2006 tilanteen arvioinnista, koska mitkään nykyisin voimassa olevista budjettilinjauksista eivät ulotu näin pitkälle tulevaisuuteen. Vuotta 2013 koskevasta rahoitusratkaisusta päätetään vuoden 2006 jälkeistä aikaa koskevissa rahoitusneuvotteluissa, jotka käydään todennäköisesti vuosina 2005-2006. Tässä valmisteluprosessissa joudutaan arvioimaan sekä maatalous- ja rakennepoliitiikan jatkoa että EU-

budjetin tulopuolen eli omien varojen järjestelmän muutostarpeita. Tämän ratkaisun sisältö tulee olemaan käytännössä täysin avoin myös vuodelle 2002 painottuvien laajentumisneuvottelujen päättymien jälkeen, koska tulevat rahoitusratkaisut halutaan pitää erillään nykyisissä neuvotteluissa käsiteltävistä, vuosia 2004-2006 koskevista laajentumisen rahoitusratkaisuista.

Taulukossa 3 on esitetty päivitetty arvio laajentumisen budjettivaikutuksista pitkällä aikavälillä. Vertailuvuoden 2013 rahoitusmäärien arviointi perustuu johdantokappaleessa esitettyihin yleisiin lähtökohtiin sekä liitteessä esitettyihin oletuksiin. Muutoksien suuruutta arvioitaessa on syytä muistaa, että vertailukohdan muodostavan nykytason eli laajentumista edeltävän vuoden 2003 ja vuoden 2013 välillä oleva ajanjakso on suhteellisen pitkä, 10 vuotta.

2002 hinnat, mrd. euroa	2003 budjetti-ennuste	Arvio menoista v. 2013 - EU 27	
		alhainen	korkea
1. Maatalous (EU 15)	44,8	41,2	48,9
Maatalous	40,2	36,2	42,0
Maaseudun kehittäminen	4,6	5,1	6,9
2. Alue- ja rakennepolitiikka (EU 15)	33,2	23,2	32,8
Rakennerahastot	30,3	23,2	30,0
Koheesiorahasto	2,9	0,0	2,8
3. Sisäiset politiikat (EU 15)	6,7	7,3	10,0
4. Ulkoiset toimet	4,8	4,3	5,3
5. Hallinto (EU 15)	5,3	6,9	7,9
6. Varaukset	0,4	0,4	0,8
7. Liittymistä edeltävä tuki	3,3	0,0	1,7
SAPARD (Maatalous)	0,6	0,0	0,3
ISPA (alue- ja rakennepolitiikka)	1,1	0,0	0,6
Phare (hakijamaiden osuus)	1,7	0,0	0,8
8. Uusien jäsenmaiden tuki		33,0	47,5
Maatalous		10,0	15,0
Alue- ja rakennepolitiikka		20,0	27,0
Sisäiset politiikat		2,0	4,0
Hallinto		1,0	1,5
Maksusitoumusmäärärahat yhteensä	98,5	116	155
Muutos 2003-2013, mrd. euroa		+18	+56
Muutos, %		+18 %	+57 %
EU15-maiden maksuosuus	100 %	94,5 %	94,5 %
uusien maiden maksuosuus	0 %	5,5 %	5,5 %
EU15-maiden EU-maksut, mrd. euroa	98,5	110,0	146,5
uusien maiden EU-maksut, mrd. euroa	0,0	6,4	8,5
Uusien maiden nettoasema, mrd. euroa		+26,6	+39,0

Taulukko 3. Arvio laajentumisen pitkän aikavälin budjettivaikutuksista (vuosi 2013)

Valituilla oletuksilla EU:n budjetin kooksi saadaan 116-155 mrd. euroa vuonna 2013. Laajentumisesta EU:n budjettiin aiheutuvien kustannuksien suuruudeksi arvioidaan tällöin 33-48 mrd. euroa. Uusien jäsenmaiden osuus EU:n menoista olisi noin 30 % kokoluokassa eli kaksinkertainen vuoden 2006 tilanteeseen nähden. Uusien jäsenmaiden maksuosuus olisi BKT-kasvuarvioiden pohjalta laskettuna n. 5,5 % kokonaismenoista, jolloin niihin kohdistuva rahoituksen nettomääräinen siirto olisi 27-39 mrd. euron kokoluokassa vuonna 2013. Tämä vastaisi 4-5½ prosenttia näiden maiden yhteenlasketusta bruttokansantuotteesta.

Erot eri vaihtoehtojen välillä ovat suuria siitä huolimatta, että valituissa oletuksissa on pyritty pitäytymään vain mahdollisimman realistisilta vaikuttavissa vaihtoehtoisissa. Lopputuloksien väliset erot kuvastavatkin sitä, kuinka vaikeaa on ennakoida tulevien poliittisten linjausten sisältöä. Mikäli käytetyistä oletuksista poiketen esimerkiksi maatalouden tukitarpeet nousisivat selvästi laajentumista edeltäneeseen tilanteeseen (v. 2003) nähden tai rakennerahastojen osalta sallittaisiin poikkeamia 4 % BKT-rajoitteen noudattamisessa, kasvaisivat menot vielä selvästi esitettyä korkeaa vaihtoehtoakin suuremmiksi.

Epävarmuustekijöistä huolimatta on kuitenkin muistettava, että EU:n budjetti on aina useista kompromisseista rakentuva kokonaisuus. Tulevien rahoituspäätösten osalta vaaditaan yksimielisyyttä sekä rahoituksen kasvuun hyvin varauksellisesti suhtautuvien maiden että EU-rahoituksen kasvuun lähtökohtaisesti myönteisemmin suhtautuvien maiden kesken. Lisäksi eri politiikkalohkoilla tehtäviä ratkaisuja voidaan osin käyttää toisiaan kompensoivina erinä: maatalous- ja aluetukiratkaisut pyritään tasapainottamaan keskenään ja lopputuloksessa huomioidaan myös omien varojen järjestelmän maakohtaiset vaikutukset.

Mikäli EU:n menojen ylärajana säilyy 1,24 % EU-maiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta myös vuoden 2006 jälkeen, arvioidaan sen merkitsevän runsaan 158 mrd. euron menokattoa vuonna 2013 (osuus laskettu 27 maan yhteenlasketusta BKT:sta). EU:n menot maksimissaan olisivat siten hyvin lähellä tämän rajan tasoa vuonna 2013. Menokatto saattaa kuitenkin tulla uhatuksi aiempina vuosina, jolloin menot ovat todennäköisesti jo suhteellisen lähellä vuoden 2013 tasoa, mutta BKT:n kasvu ei ole vielä vastaavasti nostanut menokattoa. Erityisesti vuodet 2008-2010 saattavat olla näiltä osin ongelmallisia etenkin, jos Bulgarian ja Romanian oletetaan tällöin liittyneen unioniin.

Tässä yhteydessä on syytä huomioida laskelmissa käytetyt talouskasvuoletukset (2,5 % vuodessa EU15-maissa, 4,0 % vuodessa hakijamaissa). Vaikka nämä oletukset ovat edelleen hyväksyttäviä, liittyy niiden toteutumiseen riskejä. Mikäli kasvu jää oletuksia hitaammaksi, laskee myös menokatto vastaavasti alhaisemmaksi. Esimerkiksi nykyisten jäsenmaiden keskimääräisen kasvun jääminen 2,0 % tasolle laskisi menokaton 150 mrd. euron tasolle vuonna 2013. Hakijamaissa tapahtuvan kasvun vaihtelujen merkitys on kuitenkin näiden maiden pienestä maksuosuudesta johtuen suhteellisen vähäinen.

4. Suomen ja EU:n välisten rahavirtojen kehitys vuoteen 2013 asti

Suomen ja EU:n välisiä rahavirtoja koskevien tilinpäätöstietojen (ks. <http://www.vn.fi/vm/talousjaraha/index.html>) mukaan Suomen nettoasema on EU-jäsenyyden aikana vaihdellut 21 milj. euron suuruisen positiivisen nettoaseman (v. 1995) ja 364 milj. euron suuruisen negatiivisen nettoaseman välillä (v. 1998). Nettomaksua kertyi vuosina 1995-2000 yhteensä 1 122 milj. euroa eli keskimäärin 187 milj. euroa vuodessa, mikä vastaa 1,4 % vuoden 2000 bruttokansantuotteesta. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuria mm. eri rahoituserien vaihtelevasta kirjautumisesta johtuen. Pidemmällä aikavälillä vaihtelut palautuvat kuitenkin eri rahoituskausia koskevien päätösten mukaisiksi (1995-99, 2000-2006 jne.). Vuositasolla tapahtuvat teknisluonteiset vaihtelut on pyritty rajamaan seuraavassa esitettyjen laskelmien ulkopuolelle.

Nykyiset rahoituskehykset ja Agenda 2000 -ratkaisut määrittelevät pitkälti Suomen rahoitusvastuut ja EU:lta saatavat tuet vuoteen 2006 asti. Laajentumisen budjettivaikutukset tulevat myös Suomen osalta korostumaan vasta uudella rahoituskaudella. Maatalous- ja rakennepoliittisten ratkaisujen valmistelussa nousevat esille Agenda 2000:n mukaisten, Suomea koskevien erityisratkaisujen jatkaminen sekä tarvittaessa uusien vastaavien järjestelyjen löytäminen.

Kansallisesti tärkeiden maatalouden erityisratkaisujen soveltaminen sekä uusien Suomen maatalouden erityisolosuhteet huomioivien ratkaisujen löytäminen muodostuu keskeiseksi tavoitteeksi uusia kehyksiä ja politiikkauudistuksia laadittaessa. Alue- ja rakennepoliittikan osalta Suomelle on jatkossakin erityisen tärkeää koheesio- ja rakennepoliittikan harjoittaminen EU:n mittakaavassa etäisillä, harvaan asutuilla ja pitkistä välimatkoista kärsivillä alueilla sekä mm. EU:n ulkoraja-alueilla. Suomen saamien tulojen kannalta ratkaiseva merkitys on sillä, missä määrin Suomen erityisolosuhteet otetaan huomioon niin maataloutta kuin alue- ja rakennepoliittikkaakin koskevissa ratkaisuissa.

Suomen EU-rahoitusasemaan vaikuttaa kolmen osatekijää:

- *Suomen EU:lta saamat tulot*
- *EU:n budjetin loppusumman suuruus*
- *Suomen rahoitusosuus EU:n budjetista*

EU:lta saatavien tulojen lisäksi on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota myös EU:n budjetin kokoon sekä Suomen rahoitusosuuteen budjetista. Näillä tekijöillä on useimmissa tapauksissa vähintäänkin yhtäläinen vaikutus Suomen nettoasemaan kuin EU:lta saatavilla tuloillakin. Seuraavassa esitettävissä laskelmissa on pyritty erottamaan näiden osatekijöiden vaikutukset toistaan, jolloin voidaan arvioida myös niiden keskinäisiä suhteita.

Arviot Suomen ja EU:n välisistä rahavirroista vuonna 2006

Suomen EU:lta vuonna 2006 vastaanottamat tulot ovat arvioitavissa melko luotettavasti, koska useista keskeisistä rahoituseristä on jo olemassa kyseisen vuoden loppuun asti ulottuvat päätökset. Maatalouserien osalta oletuksena lähdetään korkeintaan 30 milj. euron vaihtelusta suhteessa vuonna 2003 vallitsevaan tilanteeseen. Vuoden 2006 rakennerahastotulot määräytyvät voimassa olevien, sitovien päätöksen pohjalta, joten niille ei ole tarpeen arvioida vaihtelua lainkaan. Sisäisten politiikkojen erien kuten T&K-tukien sekä TEN-rahoituksen määrät voivat sen sijaan muuttua merkittävästikin vuoteen 2006 mennessä. Samoin hallintomenojen ohjautuminen Suomeen on hyvin

vaikeasti ennakoitavissa. Näille erille on tämän johdosta arvioitu suurehkot vaihteluvälit (liitteessä on esitetty yksityiskohtaisemmat tiedot käytetyistä oletuksista).

Suomen maksuosuuden osalta on esitetty kolme vaihtoehtoa: vuoden 2003 tasoa vastaava 1,55 % maksuosuus sekä 1,60 % ja 1,45 % tasojen mukaiset osuudet, jotka on määritelty suhteessa nykyisten EU15-maiden maksettavaksi tulevaan osuuteen. Näistä korkeampi eli 1,60 % perustuu jo pääosin päätettyihin, Suomen kannalta epäedullisiin muutoksiin omien varojen järjestelmässä (ALV-perustan laskentapohjan muutos) sekä vähäisemmässä määrin oletukseen Suomen EU-keskiarvoa nopeamman talouskasvun jatkumisesta. Kyseinen 1,60 % maksuosuus on siten realistinen vaihtoehto vuodelle 2006. Alhainen 1,45 % maksuosuus on sen sijaan vain esimerkinomainen, koska se perustuu oletukseen Suomelle suosiollisista muutoksista omien varojen järjestelmään. Siirtyminen eri maiden maksuhelpotuksista vapaaseen "puhtaaseen järjestelmään" alentaisi merkittävästi Suomen maksuosuutta, mutta näin suureen periaatteelliseen muutokseen ei ole realistisia edellytyksiä ennen nykyisin voimassa olevan omien varojen päätöksen umpeutumista vuoden 2006 lopussa. Omien varojen järjestelmän muutostarpeet voivat tulla kuitenkin esille laajentumisneuvotteluissa hakijamaiden positioissa. Tästä huolimatta tämänkin vaihtoehdon mukaiset luvut on esitetty vuotta 2006 edeltävän ja sen jälkeisen tilanteen havainnollistamiseksi sekä eri vaihtoehtoja koskevan vertailtavuuden säilyttämiseksi.

Arviot Suomen saamista tuloista:			Arviot Suomen tuloista 2006	
2002 hinnat, milj. euroa		v. 2003 taso	alhainen	korkea
1. Maatalous		860	830	890
2. Alue- ja rakennepolitiikka		323	323	323
3. Sisäiset politiikat		124	100	140
4. Hallinto		22	17	27
Yhteensä		1 328	1 270	1 380
Arviot Suomen maksuosuuksista:			EU-budjetin koko 2006	
Maksuosuus		v. 2003 taso	alhainen	korkea
Alhainen maksuosuus	1,45 %	1 518	1 490	1 600
Nykytasoa vastaava maksuosuus	1,55 %		1 590	1 710
Korkea maksuosuus	1,60 %		1 640	1 760
Suomen <u>nettoasemat</u> erilaisilla tulo-oletuksilla:				
Alhaiset tulot: 1 270 milj. euroa			EU-budjetin koko 2006	
Maksuosuus		v. 2003 taso	alhainen	korkea
Alhainen maksuosuus	1,45 %	-190	-220	-330
Nykytasoa vastaava maksuosuus	1,55 %		-330	-440
Korkea maksuosuus	1,60 %		-370	-490
Korkeat tulot: 1 380 milj. euroa			EU-budjetin koko 2006	
Maksuosuus		v. 2003 taso	alhainen	korkea
Alhainen maksuosuus	1,45 %	-190	-110	-220
Nykytasoa vastaava maksuosuus	1,55 %		-210	-330
Korkea maksuosuus	1,60 %		-260	-380

Taulukko 4. Arviot Suomen rahoitusasemasta vuonna 2006

Taulukossa 4 esitettyjen tuloksien mukaan Suomen EU:lta samat tulot olisivat 1270 - 1380 milj. euroa vuonna 2006. Suomen EU:lle maksamat maksut olisivat 1,55 % maksuosuudella 1590-1710

milj. euroa. Taulukossa on huomioitu myös mahdollisuudet muutoksiin Suomen maksuosuudessa sekä mahdollisuus eri vaihtoehtojen ”ristikkäiseen” toteutumiseen: esim. EU:n budjetin suuri koko ei takaa sitä, että myös Suomen saamat tulot olisivat korkeimman vaihtoehdon mukaisia.

Suomen nettomaksut EU:lle olisivat nykyisen EU-rahoitusjärjestelmän voimassa ollessa vuonna 2006 todennäköisesti noin 300-450 milj. euron kokoluokassa, mikä merkitsisi noin 110-260 milj. euron heikennystä laajentumista edeltäneeseen tilanteeseen (v. 2003) nähden. Komission 30.1.2002 linjausten mukainen nettoaseman heikentyminen olisi noin 200 milj. euroa vuoteen 2003 verrattuna.

Arviot Suomen ja EU:n välisistä rahavirroista vuonna 2013

Suomen EU:lta vuonna 2013 saamien tulojen arviointiin sisältyy edellä todetun mukaisesti suuria epävarmuustekijöitä. Seuraavassa esitetyn vaihteluvälin arviointi perustuu lähinnä aiempien rahoitusneuvottelujen perusteella saatuihin kokemuksiin mahdollisesti saavutettavissa olevista neuvotteluratkaisuista. Maatalouden osalta lähtökohdaksi on valittu nykyistä vastaaviin tuloihin nähden noin +/- 100 milj. euron vaihteluväli. Lopputulos on riippuvainen lähinnä siitä, miten hyvin pohjoisen maatalouden erityisongelmat huomioidaan vuoden 2006 jälkeisessä maatalousratkaisussa.

Rakennerahastojen osalta rahoituksen painopiste tulee siirtymään selvästi uusiin jäsenmaihiin vuoteen 2013 mennessä. Tästä huolimatta korkeammaksi vaihtoehdoksi on otettu oletus, jonka mukaan Suomella on erityisolosuhteensa huomioon ottaen mahdollisuus säilyttää rakennerahastotuet nykyistä vastaavalla tasolla myös vuoden 2006 jälkeen. Tässä suhteessa erityinen merkitys on myös sillä, kuinka suuri painoarvo annetaan EU:n raja-alueiden tukemiselle eri instrumenttien kautta. Alhainen vaihtoehto koskee vastaavasti tilannetta, jossa rakennetoimien kokonaisrahoitus laskisi noin 10 mrd eurolla eivätkä Suomen erityisolosuhteet heijastuisi korkeimman aluetuen kriteereihin uudella rahoituskaudella. Suuntaa-antavan arvion mukaan Suomen saamat tuet voisivat tällöin laskea n. 45 % nykyiseen nähden vuoteen 2013 mennessä. Sisäisten politiikkojen erien kuten T&K-tukien sekä TEN-rahoituksen määrän arviointi näin pitkällä aikavälillä on niinkään vaikeaa, minkä johdosta eri vaihtoehtoihin on mitoitettu suuret vaihteluvälit. Sama koskee hallintoerien arviointia.

Suomen rahoitusosuuden (maksut EU:lle) arvioinnissa on käytetty samoja oletuksia kuin edellä vuotta 2006 koskien.

Arviot Suomen saamista tuloista:			Arviot Suomen tuloista 2013	
2002 hinnat, milj. euroa		v. 2003 taso	alhainen	korkea
1. Maatalous		860	750	950
2. Alue- ja rakennepolitiikka		323	180	320
3. Sisäiset politiikat		124	90	130
4. Hallinto		22	20	50
Yhteensä		1 328	1 040	1 450
Arviot Suomen maksuosuuksista:			EU-budjetin koko 2013	
	Maksuosuus	v. 2003 taso	alhainen	korkea
Alhainen maksuosuus	1,45 %	1 518	1 600	2 120
Nykytasoa vastaava maksuosuus	1,55 %		1 710	2 270
Korkea maksuosuus	1,60 %		1 760	2 340

Suomen nettoasemat erilaisilla tulo-oletuksilla:				
Alhaiset tulot: 1040 milj. euroa			EU-budjetin koko 2013	
	Maksuosuus	v. 2003 taso	alhainen	korkea
Alhainen maksuosuus	1,45 %		-560	-1 080
Nykytasoa vastaava maksuosuus	1,55 %	-190	-670	-1 230
Korkea maksuosuus	1,60 %		-720	-1 300
Korkeat tulot: 1 450 milj. euroa			EU-budjetin koko 2013	
	Maksuosuus	v. 2003 taso	alhainen	korkea
Alhainen maksuosuus	1,45 %		-150	-670
Nykytasoa vastaava maksuosuus	1,55 %	-190	-260	-820
Korkea maksuosuus	1,60 %		-310	-890

Taulukko 5. Arviot Suomen rahoitusasemasta vuonna 2013

Taulukossa 5 esitettyjen tuloksien mukaan Suomen EU:lta saamat tulot olisivat käytetyillä oletuksilla 1040-1450 milj. euroa vuonna 2013. Suomen EU:lle maksamat maksut olisivat 1,55 % maksuosuudella 1710-2270 milj. euroa. Nettoaseman osalta ääri vaihtoehdot tuottavat -150 milj. euron tasosta (korkeat tulot + pieni EU-budjetti + alhainen maksuosuus) aina -1300 milj. euron tasolle (alhaiset tulot + suuri EU-budjetti + korkea maksuosuus) nousevan nettoaseman. Tämän vaihteluvälin suuruus kuvastaa hyvin eri muuttujiin liittyvän epävarmuuden kumulatiivista vaikutusta. Samoin esille nousee selvästi se, kuinka ratkaiseva merkitys Suomen nettoaseman kannalta on EU:lta saatavien tulojen ohella myös EU:n budjetin loppusummalla sekä Suomen maksuosuudella.

Suomen nettomaksut EU:lle olisivat laskelmien mukaan noin 600-850 milj. euroa vuonna 2013. Lopputulos riippuu kuitenkin ratkaisevasti vuoden 2006 jälkeistä aikaa koskevien, vuosina 2005-2006 käytävien rahoitusneuvottelujen tuloksista. Nettomaksut voisivat kuitenkin huonoimmassa tapauksessa nousta selvästi yli 1 000 milj. euron. Nykytietojen valossa laajentumisen nettomääräiset budjettivaikutukset Suomelle asettuisivat noin 0,3-0,4 % tasolle suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2013.

EU-tason laskelmien taustalla olevat yksityiskohtaiset oletukset

Vuosi 2003

Vuoden 2003 talousarvion osalta oletetaan, että menot budjetoidaan rahoituskehyksiin nähden vuotta 2002 vastaavalle tasolle pl. seuraavat erot:

- maatalouden 1a-menot budjetoitaisiin 96 % tasolle kehykseen nähden (2002: 94,4 %). Perusteena tälle on maatalouden kehyksen lasku 2002->2003, kun vielä vuonna 2002 kehys kasvoi selvästi.
- hallintomenot budjetoitaisiin 100 % tasolle kehykseen nähden (2002: 98,8 %). Perusteena tälle ovat mm. rakennuskustannuksista aiheutuvat menopaineet hallintomenoissa.

Vuosi 2006

Vuotta 2006 koskevien arvioiden oletukset EU-tason kokonaismenotasoista on määritelty suhteessa vuoden 2006 voimassa oleviin rahoituskehyksiin. Perusolettamuksena on siten, että Berliinin Eurooppa-neuvostossa maaliskuussa 1999 sovitut rahoituskehykset pysyvät myös ns. korkean vaihtoehdon tapauksessa voimassa rahoituskauden 2000-2006 loppuun asti. Korkea vaihtoehto vastaa näiden kehysten täysimääräistä käyttämistä.

% v. 2006 rahoituskehystä	EU 25 alhainen:	EU 25 korkea:
1. Maatalous	95	100
Maatalous	94	100
Maaseudun kehittäminen	100	100
2. Alue- ja rakennepolitiikka	100	100
Rakennerahastot	100	100
Koheesiorahasto	100	100
3. Sisäiset politiikat	96	100
4. Ulkoiset toimet	96	100
5. Hallinto	97	100
6. Varaukset	100	100
7. Liittymistä edeltävä tuki	35	100
SAPARD (Maatalous)	39	100
ISPA (alue- ja rakennepolitiikka)	33	100
Phare (hakijamaiden osuus)	34	100
8. Uusien jäsenmaiden tuki	84	100
Maatalous	94	100
Alue- ja rakennepolitiikka	79	96
Sisäiset politiikat	100	100
Hallinto	100	204

Alhaisessa vaihtoehdossa on maatalouden osalta pyritty huomiomaan sekä mahdollisuudet säästöihin että mm. sokeri- ja maitoreformien aiheuttamat lisäkustannukset. Rakennerahastojen osalta sitoumukset oletetaan budjetoitavan edelleen täysimääräisesti. Muille EU15-maiden politiikkalohkoille on arvioitu 3-4 prosenttiyksikön vaihteluvälit suhteessa kehukseen.

Liittymistä valmisteleva tuen osalta alhainen oletus perustuu arvioon Bulgarian ja Romanian tukien jatkumisella aiempaa vastaavalla tasolla 10 muun hakijamaan liittyessä unioniin. Korkean oletuksen mukaan liittymistä valmisteleva tuen rahoituskehys jaettaisiin kokonaisuudessaan näiden kahden maan kesken vuonna 2006.

Uusille jäsenmaille myönnettävä tuen osalta (otsake 8) alhaisin oletus perustuu pääpiirteissään komission 30.1.2002 antamiin rahoitusesityksiin, joita on kuitenkin leikattu hieman nykyisten jäsenmaiden kesken keväällä 2002 käytäviä neuvotteluja silmällä pitäen. Korkein oletus perustuu vuoden 2006 kehysten täysimääräiseen käyttöön. Korkeassa vaihtoehdossa on lisäksi arvioitu hallintomenojen kohdistuvien paineiden johtaneen 0,5 milj. euron siirtoon suurimmasta kehysrästä (alue- ja rakennepoliittikka) hallintomenojen otsakkeeseen.

Jäsenmaiden EU-budjettiin maksamia maksuja koskevan omien varojen järjestelmän oletuksissa on lähdetty siitä, että uudet maat osallistuisivat täysimääräisesti järjestelmään sekä vuonna 2006 että vuonna 2013 ja niiden maksuosuus määräytyisi suoraviivaisesti niiden BKT-osuuden mukaisesti. Uusille maille erityisesti vielä vuonna 2006 mahdollisesti myönnettävät maksuhelpotukset sisältyisivät siten niille budjetin menopuolella kohdistettaviin eriin. Omien varojen järjestelmän BKTL-raja 1,24 % suhteutuu tässä laskelmassa 25 maan bruttokansantuotteeseen vuonna 2006 ja 27 maan bruttokansantuotteeseen vuonna 2013.

Vuosi 2013

Vertailuvuoden 2013 rahoitusmäärien arviointi perustuu muistion johdantokappaleessa esitettyihin yleisiin lähtökohtiin sekä liitteessä seuraaviin oletuksiin, joiden mukaan vuonna 2013:

- myös Romania ja Bulgaria olisivat liittyneet unioniin, jossa olisi siten 27 jäsenmaata
- maatalouden tukijärjestelmää ml. suorat tuet sovellettaisiin yhtäläisesti kaikissa EU-maissa
- nykyisten jäsenmaiden (EU15) maataloustuen taso olisi lähellä nykyistä eli 90-105 % vuoden 2003 tasosta
- maaseudun kehittämiseen EU15-maissa suunnattavan rahoituksen taso olisi nousussa eli 110-150 % vuoden 2003 tasosta
- rakennerahastojen tuet korkeintaan 4 % tasolle maan bruttokansantuotteesta rajaava sääntö olisi edelleen voimassa
- nykyisten jäsenmaiden (EU15) alue- ja rakennepoliittisten tukien taso olisi 70-100 % vuoden 2003 tasosta
- sisäisten politiikkojen rahoitus olisi nykyisissä maissa nousussa eli 110-150 % vuoden 2003 tasosta. Uusissa jäsenmaissa toteutettaisiin korkeassa vaihtoehdossa voimakas panostus erityisesti Euroopan laajuisten TEN-verkkojen (liikenne, energia, televiestintä) kehittämiseksi.
- EU:n ulkoisten toimien rahoitus olisi lähellä nykyistä eli 90-110 % vuoden 2003 tasosta

- nykyisten jäsenmaiden hallintomenojen taso olisi nousussa eli 130-150 % vuoden 2003 tasosta
- uusien jäsenmaiden menot arvioidaan suhteessa em. menotasoihin EU15-menoissa

Näistä oletuksista seuraavat muutokset suhteessa vuonna 2003 vallitsevaan tilanteeseen on esitetty alla:

	EU 27 alhainen	EU 27 korkea
1. Maatalous		
<i>Maatalous</i>	menojen pienentyminen 4 mrd. eurolla	menojen kasvu n. 2 mrd. eurolla
<i>Maaseudun kehittäminen</i>	menojen kasvu 0,5 mrd. eurolla	menojen kasvu n. 2 mrd. eurolla
2. Alue- ja rakennepolitiikka		
<i>Rakennerahastot</i>	10 mrd. euron leikkaus menoihin	0,3 mrd. euron leikkaus menoihin
<i>Koheesiorahasto</i>	rakennerahastojen ja koheesiorahaston siirto saman otsakkeen alle	nykyistä vastaava menotaso EU-15-maille
3. Sisäiset politiikat	menojen kasvu 0,7 mrd. eurolla	menojen kasvu 3,3 mrd. eurolla
4. Ulkoiset toimet	menojen lasku 0,5 mrd. eurolla	menojen kasvu 0,5 mrd. eurolla
5. Hallinto	menojen kasvu 1,6 mrd. eurolla	menojen kasvu 2,6 mrd. eurolla
6. Varaukset	nykyistä vastaavat varaukset	varauksien kasvu 0,4 mrd. eurolla
7. Liittymistä edeltävä tuki	ei lainkaan valmistelemaa tukea (ei uusia hakijamaita)	valmistelemaa tukea uusille hakijamaille 1,7 mrd. euroa vuodessa
8. Uusien jäsenmaiden tuki		
<i>Maatalous</i>	täydet suorat tuet, muut tuet alhaiset	täydet suorat tuet, myös muut tuet korkeat
<i>Alue- ja rakennepolitiikka</i>	20 mrd. euron menotaso	27 mrd. euron menotaso
<i>Sisäiset politiikat</i>	2 mrd. euron menotaso	4 mrd. euron menotaso
<i>Hallinto</i>	1 mrd. euron menotaso	1,5 mrd. euron menotaso
Yhteensä	n. 116 mrd. euron kokonaisbudjetti	n. 155 mrd. euron kokonaisbudjetti